

Władysław Marian Witek

**ZBIORY POLONIKÓW
W BIBLIOTECE INSTYTUTU NIEMIECKO-POLSKIEGO W DARMSTADT
SPRAWOZDANIE Z PODRÓŻY NAUKOWEJ**

Praca naukowa i dydaktyczna w szkolnictwie wyższym niemal skłania do planowania i realizowania wyjazdów studyjnych podczas letnich wakacji. Korzyści z wyjazdów do zagranicznych placówek naukowo-badawczych są przez naukowców doceniane i nie kwestionowane. Chęć poznania dorobku intelektualnego oraz osiągnięć twórczych zawsze mobilizowała badaczy z różnych dziedzin wiedzy, dlatego autor zaplanował wyjazd studyjny w 1994 r. na sierpień, by przebadać zasoby poloników znajdujących się w Bibliotece Instytutu Niemiecko-Polskiego w Darmstadt.

Drugim motywem, który skłonił piszącego do wyjazdu był zamiar poznania wybitnego filologa i tłumacza z języka polskiego na język niemiecki, dr. Karla Dedeciusa, który za zasługi dla polskiej kultury otrzymał kilka doktoratów honoris causa, co nie jest czynione zbyt często. Niedawno tym zaszczytnym laurem obdarował Karla Dedeciusa Uniwersytet Mikołaja Kopernika w Toruniu. Wielki autorytet dr. Karla Dedeciusa na forum polonistyki – głównie w poezji współczesnej i jej przekładów – sprawił, iż taka uczelnia, jak Katolicki Uniwersytet Lubelski także przyznała Dedeciusowi doktorat honoris causa i wpisała go na zawsze do swoich kronik¹.

Miasto Darmstadt od wielu lat przyciągało cudzoziemców nie tylko jako bardzo malownicza stolica Hesji, lecz także, głównie, ze względów poznawczych, tam bowiem znajduje się Akademia Języka i Kultury (oraz Literatury), Instytut Niemiecko-Polski oraz szereg innych placówek o roli ponadregionalnej, a nawet międzynarodowej. Warto wspomnieć, iż w Darmstadt przez pewien czas studiował przyszły współtwórca prakseologii, profesor Tadeusz Kotarbiński.

¹Zob.: *Księga pamiątkowa w 75-lecie KUL*, Lublin 1994, s. 153, fot. 34: Doktorat honoris causa dr. Karla Dedeciusa; zob. też tamże indeks osób, s. 800.

Za zgodą dyrektora Karla Dedeciusa autor zapoznawał się ze zbiorami bibliotecznymi znajdującymi się przy ul. Alexandraweg, w pięknie położonej willi, w której mają swoją siedzibę pracownie tłumaczy z literatury polskiej na język niemiecki oraz funkcjonuje czytelnia czasopism i księgozbioru podręcznego.

Należy dodać, iż zbiory poloników osiągnęły liczbę prawie 30 000 jednostek bibliotecznych, z czego część została pozyskana jako dary. Należy wspomnieć, iż z Instytutem i jego pracowniami współpracuje kilka naszych wyższych uczelni, które kierując się dobrem nauki, nie żywią jakichkolwiek irracjonalnych oporów.

Biblioteka Instytutu jest bardzo dobrze wyposażona technicznie, katalogi są skomputeryzowane, a dostęp do poszukiwanej książki maksymalnie ułatwiony. Autor w ciągu prawie 40 lat pracy zwiedzał i badał niejedną wysoko zorganizowaną placówkę – w tym kilka zagranicznych – i może kompetentnie porównać sprawność funkcjonowania takiej placówki. Istotnym czynnikiem, od którego uzależnione są efekty pracy, jest nie tylko przygotowanie zawodowe, pracowitość i energia kierownika, lecz także poziom kultury i stan finansów, bez czego trudno mówić o jakimkolwiek racjonalnym i dostrzegalnym postępie.

Instytut Niemiecko-Polski w Darmstadt jest pod wieloma względami wzorcowy i świadczy swoją pracę nie tylko uczonym, literatom, lecz także młodzieży szkolnej, która zwraca się z kwerendami i bywa załatwiana uczynnie i wyczerpująco.

Godziny pracy Biblioteki i Czytelni są skoordynowane z działalnością całego Instytutu i w zupełności zaspokajają potrzeby osób zainteresowanych.

Na podkreślenie zasługuje wysoka kultura pracy personelu Biblioteki i etos pracy: na ten temat można by w naszych bibliotekach wyższych uczelni i wojewódzkich pedagogicznych zebrać bardzo ciekawe i niekiedy smutne doświadczenia.

Na pytanie, czy w Instytucie Niemiecko-Polskim w Darmstadt dostrzega się bardzo widoczne ślady kultury i literatury polskiej, należy odpowiedzieć twierdząco, gdyż bez trudności w czytelni, a także w bibliotece i pracowniach nie brak publikacji, czasopism i ikonografii przybliżających naszą kulturę nie tylko Niemcom.

Kończąc to nadzwyczaj zwięzłe sprawozdanie z pobytu w Darmstadt, autor pragnie podziękować dr. Karłowi Dedeciusowi i Pracownikom Instytutu za życzliwe, bardzo cierpliwe i systematyczne informowanie o zbiorach.

rach bibliotecznych oraz o kulturze narodowej, której dowody są tam licznie zebrane².

Władysław Marian Witek

**THE POLISH COLLECTIONS
IN THE LIBRARY OF THE GERMAN-POLISH INSTITUTE IN DARMSTADT**

S u m m a r y

This short report from a research stay in the German-Polish Institute in Darmstadt in 1994 concerns the collections of the library, mostly Polish publications. The author examined half of the collections using the library catalogues and a computer in the Institute. A great number of printed matter related to the history of literature and Polish publications should be appreciated if we take into consideration the geographical distance of the German-Polish Institute in Darmstadt and limited funds. In 1995 the Institute celebrates the 15th anniversary of its activity, and its long-time Director, Karl Dedecius, is famous in Europe and Poland for his outstanding translations of the classics of Polish literature and other excellent literary and scholarly works. This research will be continued in order to evaluate the whole collections which are often very valuable and interesting for the researcher. Many scholars agree that the German-Polish Institute in Darmstadt has played an important role in the popularisation of Poland.

²Teka biograficzna „Karl Dedecius” w posiadaniu autora zawiera wycinki prasowe o pobycie K. D. w Polsce w związku ze spotkaniami w gronie tłumaczy i literatów. Bibliografia podmiotowa K. D. (zbiór kartoteki w Darmstadt) obejmuje kilkadziesiąt opisów prac tegoż autora. Opisy wciąż przybywają do kartoteki, świadcząc o ogromie pracy K. D. jako tłumacza i wydawcy. Zob. też: *Deutsche Polen Institut 1980–1990*, Darmstadt 1992.